

מב:

שור שנגח ד' וה' פרק רביעי בבא קמא

מסורת הש"ס

(א) ויבא פסחא כו. (ב) על גבי. (ג) ופרקי ד. (ד) ופרקי ד. (ה) ופרקי ד. (ו) ופרקי ד. (ז) ופרקי ד. (ח) ופרקי ד. (ט) ופרקי ד. (י) ופרקי ד. (יא) ופרקי ד. (יב) ופרקי ד. (יג) ופרקי ד. (יד) ופרקי ד. (טו) ופרקי ד. (טז) ופרקי ד. (יז) ופרקי ד. (יח) ופרקי ד. (יט) ופרקי ד. (כ) ופרקי ד. (כא) ופרקי ד. (כב) ופרקי ד. (כג) ופרקי ד. (כד) ופרקי ד. (כה) ופרקי ד. (כו) ופרקי ד. (כז) ופרקי ד. (כח) ופרקי ד. (כט) ופרקי ד. (ל) ופרקי ד. (לא) ופרקי ד. (לב) ופרקי ד. (לג) ופרקי ד. (לד) ופרקי ד. (לה) ופרקי ד. (לו) ופרקי ד. (לז) ופרקי ד. (לח) ופרקי ד. (לט) ופרקי ד. (לך) ופרקי ד. (לך).

תורה אור השלם

- 1. או כן יצא או בת יצא
2. ובי יצא שור את אש
3. ואם שור יצא הכה
4. ואם אין אחים לאביו
5. ונתחם את נחלתו
6. לשאר הרקב אליו
7. ומשפחתו ורש אתה
8. ויהיה לבי ישראל
9. לקחת משפט כאשר
10. צוה ה' את משה

הגהות הב"ח

(א) נמי אין הבעל טמן
לירשיו. כ"ג פירושם אם אין
הבעל קיים טמן הסיק
דמי ולדות לירשיו ולא
לשה ואם אין האשה
קיימת טמן הסיק טק
ועל לירשיה אלהם ודף
כשאר יתיקן ללא ספק
נמי כ"ג נוקי לירשיה ולא
לבעל (והשאל סמ"ד).

גליון הש"ס

נב' לחייב על האשה
באיש. ע"י גליון טו ע"א:
שם הואיל ואין ב"ב. גיטין
דף מג ע"א:

מוסף רש"י

אף הם שהחל באדם
משלם במזון זקן
שלם. אם חל לאדם שבור
תס והם נכנסו וסמו כ"ד
פלה שחל שור נכנס
יותר מחבלה שחל האדם
שבור משלם בעל השור
לחיות ערף (ועל ה').
בעל השור משלם אמת
מזון טק שלם (ש"ב)
ד. והא חבירה ר"ע
לגזירה. למה אנוסו,
מלאך כנסהדרין נפיק
(א) לחייב לגזירה וקס
לש"ל (ה). ואין הבעל
נוטל בדראו. טמן שפחה
אשמו וזמן קמ תת אהי,
דמלה וז' לחייב לה אילו
היה קיימת. כממזיק,
ירוש' סוף ממונות כ"ב
קודם מיתחם טמן שמת
אבות ואח"כ כ"ב קוד:
(דב"ב כ"ב ע"ג).

עין משפט וט"ו

נה א מ"י מ"י מהלכות
טק מותן הלכה ב
והלכה ג ופ"ה הל' א:
גו ב ג מ"י שם פ"ה
הלכה ב טמן ששן
ט:
גו ד מ"י פ"ב מהל'
לחות הלכה א ופ"ה
מהל' נהלות הלכה ב טמן
לארין פ"ה ופ"ה וז' טו"ע
לחייב מ"י ט"ע פ"ה:
גו ה מ"י פ"ה מהל'
טק מותן הלכה ב
טמן ששן ט:
גו ו מ"י פ"ה מהלכות
נהלות הלכה א טמן
ששן ט טו"ע פ"ה:
גו ז טו"ע פ"ה:
גו ח מ"י פ"ה מהל'
הובל ותיק הלכה ב
טמן ששן ט טור ש"ע
ח"מ ט"ב סוף פ"ה:
טא ט מ"י שם הלכה ד
טו"ע שם סוף ג:

ונימא רבי עקיבא צנפשיה. ולא
אחם מירודים וכשארמר לו
לו לגמלא דמתמתה היה יודע ומה
ליה דרבה דאזי אין השור כנקילה
וא"מ ודלמא אס כופר לא דריש
ואס עבד דריש ו"ל כיון דלא דריש
אס כופר כ"ש דלא דריש אס עבד
כדמוכח לקמן: אלא אמר רב
אבי בר. וא"מ ומה דזוקו לתוך
נימא דגס ר"ע היה יודע וקובר
אחמו מירון שהשיב לו ר"א וסבר
דלמא אית ליה טעמא אחרינא כדאמר
לעיל אקדם ושחטו ו"ל דגזי טעם
דקדם ושחטו שייך לומר הכי שאינו
טעם טוב מ"כדפרישית לעיל אבל
אטעם דהמית על פי עד אחד וגבי
טעמא דנתכוון אין שייך למימר דלמא
אית ליה טעמא אחרינא דטעמיס
השזינן הן וליכא למפרך עליהו מדי:
ועבד יפה ס"ע נותן פ'. אע"ג
דסוה ק' ששן טמן אלף
שליש מ"מ כיון אשתי קננה של
שליש אע"פ שאין שוה אלף שלע
או יותר שלעולם הקננה עומדת א"כ
גם כשהשור אין שוה כלום קיימת:
מה כשהייב בן חורין חלקת בין
אם בועד. כ"ייתא וז' מוכחא
דר"ע לא קבל תשובה דר"א דהא לא
דריש ר"ע נקי ממני כופר ואפילו
הכי פטור כלן כנס והייט משום
דכי לא מתייב פקילה פשיטא דפטור
מכופר: נכ"י מרבי עבד. פירוש
משלמים של עבד ויש מפרשים
דאפילו דמיס לא משלם וכ"ש קנס:
והוה י"ה ראו. אף על גב דביט
נוחלין (כ"ג דף ק"ג). דריש
דאין הבעל נוטל כדאוי כממוחק
מקרא אחרינא מהכא לא נפקא דהוה
אמינא דשאי כופר דלעולם הוה ראי
ולא אחי מיניה שאר ראו וכופר
נמי לא נפיק מהתם דהתם כירוש'
שנפלה לאחר מיתת האשה אין הבעל
נוטל כדאוי אבל כופר דממיס
נעשה החבלה הסופר נא על דיה
הוה אמינא דנוטל: ג' נותן נוק
וצער אשה. נקט טק ולער לפי
שגינות הוא שמתעברת יותר וגם
נפחתין דמיה כשמתלה ע"י הכאה
מכשילתם בזמנה אבל ירשו ושת
אורחא דמילתא הוא שאין לריכה
ריסו וגם אינה מתכנתת יותר
ממלתא משאר יולדת וכוה היה
סופה כשתלד וא"מ ובושת מ"ט לא
משיב ו"ל נתכוון לביש וה גביש זה
פטור ל"ש כהחובל (לקמן דף טו).
ומיירי דנתכוון להכות מיכרו והכא
האשה כפסטיה דקרא:

צני למימר שלא היה יודע
רבי אליעזר קבלם דפשוט
שלא היה חושש משום דלמא
אין הנעלים משלמים כופר
ונימא ר"ע לנפשיה. כדאקשי ליה לר'
אליעזר לעיל: כשקדם בעליו
ושחטו. קודם שנגמר דינו
אלטריך ליה קרא למפטריו: אי סבי.
אדמאי מותיב ר"ע לרבי אליעזר
לעיל לית ליה טעמא אחרינא:
אמר לך. ר' אליעזר שקדם ושחטו
לא אלטריך קרא דהתם כי הוה
שלא כזונה אלטריך למפטריו
מכופר: דשור לאו כר קטלא הוא
כלל. ואי לא מיעטיה הוה אמינא
שיקר מיונו כופר הוא: אבל כה.
דשור כר קטלא הוא מחילת דמי
נפטר מממון ולא חלה עליו משלמין
דאיכא למימר הביאה לז"ר הלכן
כי קדים ושחטו נמי בלא קרא
מיפטר ולא לרין קרא: לר"ע נמי ודאי
כ"י הוא. קושיא היא: נשלים דמי
עבד מעליה. ואע"ג דמקטיל דהא
לגבי חבלת אדם אין מורת מס עליו
ואינו נפטר נעטמת הביאה לז"ר
כתב רחמנא נקי: והא פכריס רבי
עקיבא לגזייה. דלשמעינן כהדיל
דאין משתלם אלף מנופו ואכתי
איכא למימר הביאה לז"ר: הוילן
ומחמירי בעבד. לגבי מועד: מלקס
כו בין סס למועד. דמועד משלם
כופר ומס פטור: שאינו נותן אלף
שליש. אפילו שוה ק' מנה: והסיס
איס וגו'. דמועד כמיס: נוקיה
ליורשיה. ולא לנעלה: (א) וירש
אוסף.
ונתחם את נחלתו ושאריו הקרוב
אליו וגו' ואלו ששמו ואלו לכה
למימר לדדידה יתיב ירושה דדידה
דהא ממשתמחו כתיב אלף ה"ק
ונתחם את נחלתו לקרוב אליו
ממשתמחו ושאריו שהיא אשמו הוא
יורש אותה: לא אמר ר"ע. נוקיה
ליורשיה: אלף ככופר הוילן ואין
משלם אלף לאחר מיתתה. הלכן
לא זכמה זו מחיים: והוה ליה
ראוי. ולא מוחזק וקיימת לן ביש
נוחלין (כ"ג דף ק"ג). דאין הבעל יורש
את אשמו כדאוי לבוא לאחר מיתתה
כממוחק לה מחיים: פאי עעמא.
אין כופר משתלם אלף לאחר מיתה
אע"ג דכתיב והמית נימא דכיון
שאמדוהו למיתה לישתלם מחיים:
(והסיס כו). שור אינו כנקילה
עד שימות הניק דכתיב והמית איס
והשור יסקל: ודמי ולדות לבעל.
המורה זכמה לו דכתיב בעל האשה
(שמות כא): אין האשה לו פנסת
ליורשיה. נוק ולער: היסע שפחה
ושפחורה כו. כלומר היתה
משומרת מעוברת ממשומרת:
או

צני למימר שלא היה יודע
רבי אליעזר קבלם דפשוט
שלא היה חושש משום דלמא
אין הנעלים משלמים כופר
ונימא ר"ע לנפשיה. כדאקשי ליה לר'
אליעזר לעיל: כשקדם בעליו
ושחטו. קודם שנגמר דינו
אלטריך ליה קרא למפטריו: אי סבי.
אדמאי מותיב ר"ע לרבי אליעזר
לעיל לית ליה טעמא אחרינא:
אמר לך. ר' אליעזר שקדם ושחטו
לא אלטריך קרא דהתם כי הוה
שלא כזונה אלטריך למפטריו
מכופר: דשור לאו כר קטלא הוא
כלל. ואי לא מיעטיה הוה אמינא
שיקר מיונו כופר הוא: אבל כה.
דשור כר קטלא הוא מחילת דמי
נפטר מממון ולא חלה עליו משלמין
דאיכא למימר הביאה לז"ר הלכן
כי קדים ושחטו נמי בלא קרא
מיפטר ולא לרין קרא: לר"ע נמי ודאי
כ"י הוא. קושיא היא: נשלים דמי
עבד מעליה. ואע"ג דמקטיל דהא
לגבי חבלת אדם אין מורת מס עליו
ואינו נפטר נעטמת הביאה לז"ר
כתב רחמנא נקי: והא פכריס רבי
עקיבא לגזייה. דלשמעינן כהדיל
דאין משתלם אלף מנופו ואכתי
איכא למימר הביאה לז"ר: הוילן
ומחמירי בעבד. לגבי מועד: מלקס
כו בין סס למועד. דמועד משלם
כופר ומס פטור: שאינו נותן אלף
שליש. אפילו שוה ק' מנה: והסיס
איס וגו'. דמועד כמיס: נוקיה
ליורשיה. ולא לנעלה: (א) וירש
אוסף.
ונתחם את נחלתו ושאריו הקרוב
אליו וגו' ואלו ששמו ואלו לכה
למימר לדדידה יתיב ירושה דדידה
דהא ממשתמחו כתיב אלף ה"ק
ונתחם את נחלתו לקרוב אליו
ממשתמחו ושאריו שהיא אשמו הוא
יורש אותה: לא אמר ר"ע. נוקיה
ליורשיה: אלף ככופר הוילן ואין
משלם אלף לאחר מיתתה. הלכן
לא זכמה זו מחיים: והוה ליה
ראוי. ולא מוחזק וקיימת לן ביש
נוחלין (כ"ג דף ק"ג). דאין הבעל יורש
את אשמו כדאוי לבוא לאחר מיתתה
כממוחק לה מחיים: פאי עעמא.
אין כופר משתלם אלף לאחר מיתה
אע"ג דכתיב והמית נימא דכיון
שאמדוהו למיתה לישתלם מחיים:
(והסיס כו). שור אינו כנקילה
עד שימות הניק דכתיב והמית איס
והשור יסקל: ודמי ולדות לבעל.
המורה זכמה לו דכתיב בעל האשה
(שמות כא): אין האשה לו פנסת
ליורשיה. נוק ולער: היסע שפחה
ושפחורה כו. כלומר היתה
משומרת מעוברת ממשומרת:
או

זנוקיה ליורשיה וסבר ר"ע לא ירית לה בעל
שהבעל יורש את אשתו דברי ר"ע אמר ריש לקיש
הואיל ואין משתלם אלא לאחר מיתה והוה ליה
ראוי ו"אין הבעל נוטל
בראו כממוחק מאי טעמא אמר קרא והמית איש
או אשה השור יסקל
וגם בעליו יוכת אם כופר יושבת עליו ובנוקין
לא אמר ר"ע והתניא
הכה את האשה ויצאו ילדיה נותן נוק וצער
לאשה ודמי ולדות לבעל (א) ה"אין
הבעל נותן ליורשיו אין האשה
ונתנת ליורשיה היתה שפחה
ונשתחררה
או
משמע כדפ"ה והא דנקט היתה שפחה
ונשתחררה ולא נקט היתה משומרת
משום דע"כ כשאין
לה בניס קאלר ולהכי נקט ונשתחררה
משמע עמה מקרוב וה"ה לישראלית
נשואה לגר ומס הגר דפטור דהא דמי
ולדות לנעלה והא
דנקט שפחה גזירת משום
דאורחא דמילתא דכ"ס דפסם
משומרת נשואה למשומרת
וסתמא גזירת לגר:

גרושה